

Information om småbarnspedagogik till föräldrar och vårdnadshavare

Information till dig,

som är förälder eller vårdnadshavare för ett barn.

Välkommen att läsa om småbarnspedagogik!

- Vad är småbarnspedagogik?
- Hurdan är småbarnspedagogiken och varför är den viktig för barnet?
- Hur planeras småbarnspedagogiken och vilket stöd kan barnet få?
- Hur gör man när barnet ska börja i småbarnspedagogiken?

Det här informationspaketet har skapats av Utbildningsstyrelsen tillsammans med Undervisnings- och kulturministeriet, Social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd.

I slutet av texten finns information om de lagar och dokument som styr småbarnspedagogiken.

Vad är småbarnspedagogik?

Småbarnspedagogik är något som alla barn i Finland har rätt till. Det är också en del av landets utbildningssystem.

Småbarnspedagogik är fostran,
undervisning och vård
för barn i åldern 0–6 år.

Småbarnspedagogiken ordnas av
kommunerna och av privata företag
eller organisationer.

Småbarnspedagogiken ordnas oftast
i daghem eller som familjedagvård.

Personalen som arbetar inom småbarnspedagogiken
har pedagogisk utbildning
och verksamheten planeras noggrant.

[Olika former av småbarnspedagogik](#)

Föräldrarna eller vårdnadshavarna
har alltid det största ansvaret för barnet
och för att sköta om och fostra barnet.

Småbarnspedagogiken stöder föräldrarna
i att fostra och sköta om barnet.

Föräldrarna eller vårdnadshavarna
kan välja den form av småbarnspedagogik
som passar bäst för deras barn och familj.

Det finns olika former av småbarnspedagogik:

- **Daghem**
I ett daghem finns ofta flera barngrupper
och många barn.
I daghemmen arbetar till exempel
lärare i småbarnspedagogik och barnskötare.
En daghemsföreståndare leder verksamheten.
- **Familjedagvård**
I familjedagvård är barngruppen liten.
En familjedagvårdare tar hand om barnen
i sitt eget hem eller hemma hos ett av barnen.
- **Öppen småbarnspedagogisk verksamhet**
Öppen småbarnspedagogisk verksamhet kan vara
till exempel klubb- och lekparksverksamhet.
Verksamheten leds av utbildad personal.
Verksamheten kan bestå av utevistelse, lek och rörelse.
En del verksamhet kan handla om konst eller musik.
I lekparken kan föräldrarna delta i verksamheten

tillsammans med barnet.

- **Dygnet-runt vård**

Dygnet-runt vård eller skiftomsorg

är ett daghem som är öppet också på kvällen och natten.

Daghemmet kan också vara öppet under veckoslut.

Det är oftast barn till föräldrar

som arbetar på kvällar och nätter

som kan behöva den här tjänsten.

Barnet i centrum

Meningen med småbarnspedagogiken är

att barnet lär sig nya saker.

Verksamheten planeras alltid så

att den passar barnets ålder och behov.

I småbarnspedagogiken lär sig barnen

många saker genom lek.

Att leka är viktigt för alla barn.

När barnet leker med andra

lär hen sig många saker.

Genom leken lär sig barnet sociala färdigheter,

alltså hur man ska vara och kommunicera

med andra människor.

Barnet lär sig att känna igen sina egna

och andras känslor.

Barnet lär sig också att respektera andra människor

och att man inte får retas med

eller mobba andra.

Barnet får en känsla av att höra till

och vara en del av en grupp.

Samtidigt lär sig barnet också mera om sig själv

och att hen är unik och en egen person.

Barnet behöver få känna sig accepterat

precis som det är.

I gruppen lär sig barnet att följa regler

och att förstå sina egna och andras känslor.

Barnet lär sig också mycket annat
i småbarnspedagogiken.
Barnet får lära sig grunderna i att läsa och räkna.
I småbarnspedagogiken lär sig barnet sådant
som är till nytta senare i skolan och i livet.

Småbarnspedagogiken passar alla barn

Småbarnspedagogiken är inkluderande och till för alla barn.
Varje barn är välkommet precis som det är.
Småbarnspedagogiken planeras
individuellt för varje barn
fastän verksamheten ordnas i grupp.

Småbarnspedagogik ordnas på finska, svenska och samiska.
Det finns också verksamhet på två språk och språkbad.
I språkbadsverksamhet är undervisningen
på ett annat språk än barnets modersmål.
Ett barn som talar två språk eller flera
kan tala sitt modersmål i småbarnspedagogiken
samtidigt som barnet lär sig finska eller svenska.

Småbarnspedagogiken är obunden.
Den styrs inte av någon särskild politik
eller religion.
I verksamheten uppskattar man
att människor är olika
och har olika språk, kultur och åsikter.

Samarbete för barnets bästa

Barn som deltar i småbarnspedagogisk verksamhet
har rätt till stöd för sin utveckling
och stöd för att lära sig och må bra.
Barnet får stöd i sin egen daghemsgrupp.
Ibland kan barnet få stöd i en mindre grupp
eller i en specialgrupp.

Det finns olika sorters stöd.
Barnet kan få allmänt stöd,
intensifierat stöd
eller särskilt stöd.
Stödet kan till exempel vara
att barnet övar

på sådant som är svårt för barnet
tillsammans med en speciallärare.
Barnet kan också använda olika hjälpmedel
eller få hjälp med att göra vissa saker.
Om barnet behöver stöd regelbundet
eller barnet behöver stöd hela tiden
så fattas ett beslut om stöd.

Om barnet behöver stöd lönar det sig
att tala öppet om det.
Det kan vara föräldrarna
eller vårdnadshavarna
som tycker att barnet skulle behöva stöd.
Eller så kan det vara personalen i småbarnspedagogiken
som tycker att barnet kunde ha nytta av stöd.
En läkare eller personalen vid barnrådgivningen
kan också föreslå att barnet ska få stöd
om de tycker att det behövs.
De anställda inom småbarnspedagogiken
samarbetar bland annat med talterapeuter,
ergoterapeuter och psykologer.

Samarbetet med barnrådgivningen är särskilt tätt
då barnet är 1,5 år och 4 år.
Då görs en omfattande hälsoundersökning
vid barnrådgivningen.
Föräldern eller vårdnadshavaren kan ge lov till att ett utlåtande om barnet
tas i beaktande vid hälsoundersökningen.
Utlåtandet görs av personalen inom småbarnspedagogiken.

Daghemmen och familjedagvården samarbetar också
med förskolan och grundskolan.
På det sättet försäkrar man sig om
att barnet får stöd
också i förskolan
och i skolan om det behövs.

Förskoleundervisning är obligatorisk
för alla barn i Finland.
Det betyder att barn antingen måste gå i förskola
eller så ska barnet lära sig de kunskaper
som hör till förskoleundervisningen
på ett annat sätt.

Ett barn som har en svår funktionsnedsättning eller en svår sjukdom kan omfattas av förlängd läroplikt om det är uppenbart att barnet inte kan uppnå målen för grundskolan på nio år. För de barn som omfattas av förlängd läroplikt inleds läroplikten vid 6 års ålder med förskoleundervisning. En förlängd läroplikt innebär att läroplikten börjar ett år tidigare än i vanliga fall. Förlängd läroplikt betyder inte att tiden i grundskolan förlängs. För att barnet ska få ett beslut om förlängd läroplikt behövs ett utlåtande av en läkare eller psykolog. Sedan bestämmer kommunen om barnet ska omfattas av förlängd läroplikt. När beslutet har fattats kan barnet redan som 4–5-åring börja i förskoleundervisning, det vill säga före den förlängda läroplikten börjar. Barnet kan också börja i förskoleundervisningen som 6-åring och då är förskolan en del av den förlängda läroplikten.

Barnets plan för småbarnspedagogik

När barnet börjar i småbarnspedagogiken gör man en plan för småbarnspedagogik för just det barnet.

Varje barn har en egen plan som man årligen går igenom och uppdaterar enligt behov.

Barnets föräldrar eller vårdnadshavare och personalen inom småbarnspedagogiken gör upp planen tillsammans.

Man ska också lyssna till barnet och ge barnet möjlighet att säga sin åsikt.

I barnets plan för småbarnspedagogik skriver läraren i småbarnspedagogik in hur man bäst kan stöda barnets utveckling, lärande och välbefinnande.

Planen kan skrivas på papper eller digitalt.

Om barnet behöver extra stöd så skriver man in i barnets plan hur stort stöd barnet ska få.

Barnets plan för småbarnspedagogik är en sekretessbelagd handling.

Det betyder att personalen
inte berättar om innehållet i planen
för vem som helst.
Du kan fråga personalen
om det är något du undrar över som gäller ditt barn
eller om småbarnspedagogiken.
Det är bra för barnet
om föräldrarna och personalen
kan tala öppet och ärligt om barnet
och vad barnet behöver.
Om det behövs kan en tolk vara med i diskussionen.

[Hur börjar barnet i småbarnspedagogiken?](#)

Oftast anmäler man barnet till småbarnspedagogiken
fyra månader innan man vill att barnet ska börja
på daghemmet eller i familjedagvård.
Om man snabbt behöver en plats
så räcker det att man anmäler
att barnet behöver en dagvårdsplats två veckor innan.
En orsak till att barnet snabbt behöver en plats
kan vara att barnets vårdnadshavare
plötsligt får ett jobb eller en studieplats.

Om barnet har två hem
i olika kommuner
så har barnet rätt att delta i småbarnspedagogiken
i båda kommunerna.

Ett barn som har tillfälligt skydd i Finland,
eller är asylsökande eller flykting
har rätt till en plats i småbarnspedagogiken
om barnets föräldrar inte kan sköta om barnet
för att de studerar eller arbetar.
Om det är bråttom
kan barnet få en plats i småbarnspedagogiken
inom två veckor.
Ett beslut om småbarnspedagogik tas alltid så
att man tänker på vad som är bäst för barnet.
Om barnets familj har fått asyl i Finland
har barnet alltid rätt
till en plats i småbarnspedagogiken.

Var får jag mera information?

Du får mera information
om småbarnspedagogiken där du bor
på din hemkommuns webbsida
eller på privata daghems webbsidor.
Du kan också fråga mera
om småbarnspedagogiken i din kommun
när du besöker barnrådgivningen.

Forskning och lagar

Det forskas mycket om småbarnspedagogik i Finland.
Verksamheten utvecklas med stöd av forskningen.
Forskare har kommit fram till
att småbarnspedagogiken är viktig för barnen
och för samhället.
Det är viktigt att barnen får delta i verksamhet
som baseras på principer om delaktighet,
jämlikhet, jämställdhet och gemenskap.

Småbarnspedagogiken styrs av Finlands lag.
Lagen om småbarnspedagogik (540/2018)
och statsrådets förordning om småbarnspedagogik (753/2018)
styr småbarnspedagogiken i Finland.
I dem bestäms vilka målen är
för småbarnspedagogiken
och hur småbarnspedagogiken i Finland ska ordnas.

Småbarnspedagogiken styrs också av
Grunderna för planen för småbarnspedagogik
som görs upp av Utbildningsstyrelsen.
Grunderna för planen för småbarnspedagogik styr hur en kommun
eller en privat serviceproducent
ska göra upp den lokala planen för småbarnspedagogik.

Mera information om vad som styr småbarnspedagogiken
finns till exempel på Undervisningsstyrelsens
eller din egen hemkommuns webbsida (inte lättläst).